МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ РАКЕТНО-КОСМІЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ
ДНІПРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА»

Циклова комісія Фізичного виховання та захисту України

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Валентина ЛЮБОХИНЕЦЬ
«10» вересня 2025 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА
(СИЛАБУС)

Захист України

для здобувачів фахової передвищої освіти

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право F Інформаційні технології G Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність	D1 Облік і оподаткування F7 Комп’ютерна інженерія G11 Машинобудування (за спеціалізацією G11.01 Верстати та інструменти)
Освітньо-професійна програма	Бухгалтерський облік Обслуговування комп'ютерних систем і мереж Комп’ютерні технології в машинобудуванні
Відділення	Комп’ютерних технологій та систем Комп’ютерної інженерії
Групи	КМ-25-1, БО-25-1, КС-25-1
Вид дисципліни	Предмет профільної середньої освіти
Розробник (-и)	Чурсін Володимир Тимофійович, завідувач відділення, викладач вищої категорії, викладач-методист, Гундяк Олександр Олексійович, викладач, Бурмага Володимир Петрович, викладач

Програму розглянуто та ухвалено на засіданні циклової комісії фізичного виховання та захисту України
_____ Н.ЛЕВІНА
Протокол № 1 від 29.08.2025 року

УЗГОДЖЕНО із методистом відділення
_____ В.АСАУЛ

Дніпро
2025 рік

АНОТАЦІЯ

Програма навчального предмета «Захист України» складена відповідно до модельної навчальної програми "Захист України. Інтегрований курс" для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, для здобувачів і здобувачок освіти **спеціальностей:**

D1 Облік і оподаткування
F7 Комп'ютерна інженерія
G11 Машинобудування
(за спеціалізацією G11.01 Верстати та інструменти)

освітньо-професійних програм

Бухгалтерський облік
Обслуговування комп'ютерних систем і мереж
Комп'ютерні технології в машинобудуванні

освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра.

Предметом вивчення навчального предмета є формування в молоді необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України.

Міждисциплінарні зв'язки: «Фізична культура», «Фізика», «Хімія», «Історія України».

Програма навчального предмета складається з таких модулів:

1 курс

Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України.
Модуль 2. Основи управління та планування.
Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка.
Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою.
Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація.
Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою.
Модуль 7. Військові технології та їхній розвиток.
Модуль 8. Основи дій та взаємодії в бою.
Модуль 9. Цивільне населення в кризових умовах.
Модуль 10. Навчально-польові збори.

2 курс

Модуль 1. Інформаційна війна.
Модуль 2. Стрілецька підготовка.
Модуль 3. Військові технології та їхній розвиток.
Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою.
Модуль 5. Плануємо майбутнє: особиста роль в обороні України.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Шифр за ОПП/ Назва	Захист України		
Загальна кількість годин	156		
Кількість кредитів ECTS			
Змістових модулів	15		
Рік підготовки	1-й		2-й
Семестр	1-й	2-й	3-й
Лекції	26	40	14
Практичні, семінарські	10	44	22
Лабораторні			
Самостійна робота			
Вид контролю			
Посилання на електронний курс в Moodle	https://moodle.krkm.dnu.edu.ua/course/view.php?id=68		
Контактна інформація викладача у корпоративному середовищі GoogleWorkspaceforEducation	Володимир Чурсін Чурсін В.Т. Vladimir.Chursin@krkm.dnu.edu.ua		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Метою навчального предмета «Захист України» є формування національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок профільної середньої освіти, здатності виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Відповідно до поставленої мети окреслено такі комплексні освітні та виховні завдання:

ознайомлення здобувачів і здобувачок освіти з основними принципами громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;

розвиток умінь здобувачів і здобувачок освіти, спрямованих на готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;

розвиток командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів і здобувачок освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;

формування вмінь, прогнозування наслідків своїх дій для безпеки, здоров’я, і добробуту в умовах невизначеності;

розвиток умінь відстоювання власної української національної та громадянської ідентичності, інтересів українського суспільства, протидіючі проявам тиску, неповаги і приниження;

формування схильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров’я або запобігають їм;

навчання надання необхідної домедичної допомоги собі та/або іншим особам;

формування вміння вчитися без шкоди для здоров’я, відстежувати власний поступ;

навчання діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності;

формування у здобувачів і здобувачок освіти підприємливості та етичної поведінки на основі суспільно-державних (національних) цінностей України для поліпшення здоров’я, безпеки і добробуту власного та українського суспільства;

розвиток вміння планувати різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень, зокрема в системі Сил оборони України та на підприємствах оборонної галузі.

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у здобувачів/здобувачок повинне здійснюватися на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), на прикладах героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов’язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України. Зокрема через знайомство здобувачі освітив та учениць із історіями Захисників і Захисниць України, що реалізують свій оборонний талан у різних підрозділах сил оборони, а також аналіз військових операцій та ходу сучасної війни, що веде російська федерація протиУкраїни.

Предмет забезпечує здобуття таких компетентностей згідно з ОП ПСО:

Ключові компетентності	Компоненти
1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами.	**Уміння:** володіти мовною базою, оперуючи якою можна реалізувати будь-яку ситуацію спілкування на військову тематику; доречно поєднувати вербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до мети, ситуації мовлення, тобто сформованість комунікативних навичок на заняттях із предмету «Захист України »; брати участь у полілогах і діалогах, вести монолог з проблемних тем предмету; знаходити, вибирати, сприймати, аналізувати і використовувати інформацію військового спрямування; оцінювати комунікативну ситуацію і приймати професійне рішення та планувати комунікативні дії. **Ставлення:** здатність розуміти та використовувати різні складові національної культури (традиції, ритуали, звичаї, соціальні стереотипи) під час заходів військовопатріотичного виховання усвідомлення значення військової справи для розвитку патріотичної особистості шанування державних символів України, які концентровано виражають провідну роль нації у становленні власної держави. **Навчальні ресурси:** інформація про історію розвитку українського війська та техніки і озброєння військової частини.

2. Спілкування іноземними мовами.	**Уміння:** читати і розуміти тексти, ініціювати, підтримувати і закінчувати розмови, щодо роботи з пам'ятками міжнародного гуманітарного права; брати участь в іншомовному спілкуванні (усне та письмове мовлення) щодо військової справи; володіти культурою ділового та професійного спілкування іноземними мовами; володіти культурою відповідно до правил поведінки учасника бойових дій; володіти основами ділового спілкування іноземною мовою у типових ситуаціях, розуміти розмовне мовлення під час участі у міжнародних проектах, поїздки за кордон; володіти навичками розуміння іноземної мови на слух під час повідомлень та інформації щодо надзвичайних ситуації у мирний та воєнний час, використовувати іншомовні навчальні джерела для отримання інформації на військову тематику. **Ставлення:** знання звичаїв, особливостей життя у країні, мова якої вивчається, відповідність мовленнєвої поведінки та етикету носіїв мови; позитивне ставлення до іноземної мови як засобу спілкування; повага до народу, носія цієї мови, толерантне ставлення до його культури, звичаїв та способу життя; культурна неупередженість і соціокультурна спостережливість, тактовність і ввічливість; розуміти значення іноземної мови, як засобу вирішення багатьох проблем міжкультурного спілкування і підвищення престижу та посилення ролі України в світі; знаходити інформацію в іноземних джерелах про тактику дій іноземних держав, зброю нового покоління та ін. **Навчальні ресурси:** новини іноземною мовою, військова термінологія міжнародного гуманітарного права, зустрічі з військовослужбовцями з іноземних держав, зустрічі з учасниками бойових дій іноземних держав.

3. Математична компетентність.	**Уміння:** моделювати бойові ситуації та розкривати, основні події в процесах ведення збройної боротьби; розв'язувати вогневі задачі на ураження противника, як процес знищення цілей вогнем з різних видів зброї; проводити розрахунки для прогнозування можливих результатів бойових дій; визначати вихідні установки прицілу та точки прицілювання з урахуванням відстані до цілі і її розмірів; визначати відстані на місцевості за лінійними розмірами предметів чи безпосереднім проміром (пари кроків); використовувати математичні методи під час виносу точки прицілювання з урахуванням бокового вітру чи під час руху цілі; розраховувати бойові можливості підрозділів, щодо ураження противника під час різних способів ведення бою; здійснювати підрахунок та аналіз частоти серцевих скорочень у стані спокою та під час фізичних навантажень; визначати сторони горизонту за компасом та годинником, вміти надавати інформацію про своє місцезнаходження. **Ставлення:** усвідомлення важливості математичних знань та математичного мислення під час постановки чи виконання завдань з розділів програми (вогнева, військова та прикладна фізична, домедична та тактична підготовки і військова топографія). **Навчальні ресурси:** рішення вогневих задач, визначення відстаней за допомогою лінійних розмірів, визначення бойових можливостей підрозділів, рух за азимутом, визначення життєвих показників людини.

4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях.	**Уміння:** діяти при загрозі та застосуванні противником ядерної, хімічної, біологічної зброї та небезпечних хімічних речовин з метою збереження життя. використовувати засоби індивідуального та колективного захисту, технічних засобів спеціальної обробки; характеризувати та вміти діяти під час загрози та виникненні надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціального та воєнного характеру; дотримуватись правил безпечної поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів; застосовувати маскування, як вид бойового забезпечення, яке організовується та здійснюється з метою приховування від противника складу сил своїх військ і введення його в оману стосовно намірів та розташування своїх підрозділів, споруд та вогневих позицій. **Ставлення:** розуміння впливу воєнних дій на природу, розуміння катастрофічного впливу ядерної, хімічної та біологічної зброї як руйнівної сили; ціннісне ставлення до навколишнього середовища, як до потенційного джерела життя, усвідомлення важливості бережливого природокористування, позитивне ставлення до природних елементів, які дають можливість змінювати зовнішній вигляд бойової техніки; усвідомлення значення природних елементів в природі, які використовуються у фотоелементах, дають можливість «бачити» в темряві, вести бій у нічних умовах, застосовуються в атомних силових установках, використовується для створення снарядів та куль; готовність до вирішення проблем, пов'язаних зі станом довкілля, що є наслідком надзвичайних ситуацій. розуміння впливу військових дій та надзвичайних ситуацій різного характеру на природу. **Навчальні ресурси:** вирішення питань при діях у надзвичайних ситуаціях, засоби захисту природи від вражаючих факторів зброї, ситуативні вправи щодо вирішення проблем стану довкілля.

5. Інформаційно-цифрова компетентність.	**Уміння:** самостійно знаходити, аналізувати та добирати необхідну інформацію, обробляти її, зберігати та передавати її за допомогою технічних засобів та інформаційних технологій; використовувати інформаційно-комунікативні технології, розуміти та оцінювати різні аспекти медіа контенту; ефективно комунікувати за допомогою онлайн комунікації в різноманітних формах (електронна пошта, чати, блоги, соціальні мережі тощо); здійснювати інформаційну діяльність по збору, обробці, передачі, збереженню інформації; застосовувати базові прийоми та інструменти протидії дезінформації щодо воєнних злочинів, воєнних здобутків противника, небезпеки техногенних і природних катастроф тощо; поводитися у разі втрати мобільного та інтернет зв'язку; формувати практичні навички зі стрільби по статичним та динамічним мішеням за допомогою лазерних електронних стрілецьких тренажерів; працювати з комплексними навчальними матеріалами (електронними підручниками); використовувати всесвітню систему взаємосполучених комп'ютерних мереж, що базуються на комплекті Інтернет-протоколів **Ставлення:** усвідомлення впливу інформаційних та комунікативних технологій і пристроїв на здоров'я людини, переваг та ризиків їх застосування; розуміння проблем та наслідків комп'ютерної залежності **Навчальні ресурси:** комп'ютерні програми з тактичної та вогневої підготовки, відео уроки з військової тематики, презентації з тем розділів програми «Захист України», комп'ютерні тести з метою оцінки знань здобувачів освіти з військової справи, блогосфера педагогів ЗУ, соціальні мережі (групи в соц.мережах).
6. Уміння вчитися впродовж життя.	**Уміння:** визначати мету навчальної діяльності, відбирати та застосовувати потрібні знання і способи діяльності для досягнення мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власний освітній напрямок, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. **Ставлення:** усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. **Навчальні ресурси:** моделювання власного освітнього напрямку.

7. Ініціативність і підприємливість.	**Уміння:** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, ухвалювати оптимальні рішення, щодо уникнення воєнних конфліктів та їх урегулювання мирним шляхом; використовувати критерії практичності, ефективності та точності, щоб обрати найкраще рішення, як майбутнього військовослужбовця, який буде діяти в сучасному загальновійськовому бою; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати по проблемам та питанням повсякденної життєдіяльності військ; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання взаємовідносин та дотримання статутних положень, правил військової ввічливості та поваги до командирів, начальників та підлеглих, старших та молодших; аналізувати та оцінювати власні професійні можливості, здібності та співвідносити їх з вимогами до військовослужбовця, члена військового колективу та представника військової частини; боротися з порушеннями правил військової дисципліни, контролювати свої емоції під час виконання складних завдань та психофізичного навантаження в складних ситуаціях, організовувати свій час і мобілізувати ресурси для вивчення військової справи; оцінювати власні можливості в процесі рухової діяльності, виконання стройових прийомів, прийомів з основ самозахисту, виконання нормативів з вогневої, тактичної, військової та прикладної фізичної підготовки та основ цивільного захисту; реалізовувати різні ігри на місцевості, відповідати за власні рішення, визнавати недоліки у тактичних діях, планувати та реалізовувати проекти на військово-спортивну тематику (змагання зі стрільби, воєнізовані естафети, військово-спортивні патріотичні ігри (вишколи) тощо) . **Ставлення:** ініціативність; відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших; відвага, наполегливість, самовіддача, усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій. **Навчальні ресурси:** змагання з військово-прикладних видів спорту, участь у тактико-стройових заняттях, практичних стрільбах, діях на місцевості.

8. Соціальна та громадянська компетентності.	**Уміння:** аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях та діях військовослужбовця в сучасному загальновійськовому бою; співпрацювати в колективі, вносити свою частку в роботу групи для вирішення проблеми відносно вивчення та впровадження статутних положень про військову дисципліну, внутрішній порядок у військовій частині, правил поведінки військовослужбовця; виявляти соціальні почуття, змістом яких є любов до України, повага до сучасних Збройних сил, готовність виконувати накази та розпорядження командирів, начальників, виявляти повагу в колективі; застосовувати процедури та способи захисту власних інтересів, прав та свобод, як майбутніх військовослужбовців стосовно законів України; виконувати громадянський обов'язок щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України; ефективно спілкуватися, долати стереотипи, робити свідомий вибір та діяти відповідально. **Ставлення:** усвідомлення цінностей людини як вищої соціальної цінності, поваги до її прав і свобод, закону; прагнення до суспільної справедливості, рівноправності; активна та відповідальна громадянська позиція, розуміння громадянського обов'язку; відповідальність за спільну справу **Навчальні ресурси:** Статути Збройних сил України, Конституція України, міжнародні правові акти, сучасна публіцистика, виконання проектів, задачі соціального змісту
9. Обізнаність та самовираження у сфері культури.	**Уміння:** розуміти власну національну культурну, історію та становлення сучасних Збройних сил, повагу до історичного минулого; окреслювати основні тенденції розвитку культури у минулому та сьогоденні, враховувати історичні етапи розвитку українського війська, визначних полководців, історичні битви; використовувати мистецькі артефакти для пізнання минулого, осмислювати значення мистецтва в історичному контексті, знати історію розвитку та класифікацію сучасної зброї; аналізувати досягнення української культури та культур інших народів. **Ставлення:** свідоме збереження і розвиток власної національної культури та історичної спадщини; повага до культури інших країн; відповідальна поведінка та піклування про пам'ятки української та світової культур; відкритість до міжкультурного діалогу. **Навчальні ресурси:** твори військового мистецтва, творчі проекти, інтерактивні заняття в музеях бойової та трудової слави, вивчення історії рідного краю.

10. Екологічна грамотність і здорове життя.	**Уміння:** змінювати навколишній світ засобами сучасних технологій без шкоди для середовища; надавати допомогу собі та тим, хто її потребує під час травмуваннях, кровотечах та пораненні; ухвалювати рішення, обмірковуючи альтернативи і прогнозуючи наслідки для здоров'я, добробуту і безпеки людини; регулярно вдосконалювати фізичний стан, демонструвати рухові вміння і навички та використовувати їх у різних життєвих ситуаціях; діяти у небезпечних ситуаціях та надавати домедичну допомогу постраждалим. **Ставлення:** відповідальне ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей; дотримання морально-етичних і правових норм, правил екологічної поведінки в довкіллі; ціннісне ставлення до навколишнього середовища, як до потенційного джерела здоров'я, добробуту та безпеки людини і спільноти, усвідомлення важливості бережливого природокористування; усвідомлення значення здоров'я для самовираження та соціальної взаємодії. **Навчальні ресурси:** соціальні, екологічні та медичні проекти; моделювання соціальних ситуацій, зокрема впливу природного та техногенного середовища на здоров'я і безпеку людини; мультимедійні презентації до проектів щодо добробуту, здоров'я і безпеки; спортивні змагання.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
		денна форма здобуття освіти					
		усього	у тому числі				
			л	п	лаб	сем.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
	1 курс						
	Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України	**8**	**8**				
1	**Тема 1.1**: Національна безпека України. Навчальні питання: 1. Вступ. Завдання предмета Захист України. 1. Засади національної безпеки України. 2. Склад та завдання сектору безпеки і оборони України.	2	2				
2	**Тема 1.2**: Стратегія воєнної безпеки України. Навчальні питання*:* 1. Основні положення воєнної стратегії України. РФ основна воєнна загроза. 2. Стратегічні партнери України. Роль НАТО.	2	2				
3	**Тема 1.3**: Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни. Навчальні питання: 1. Законодавство України про захист України. Конституційний та військовий обов'язок. 2. Національний спротив. 3. Волонтерський рух України у воєнний час.	2	2				
4	**Тема 1.4**: Основи міжнародного гуманітарного права. Навчальні питання: 1. Міжнародне гуманітарне право. Правовий статус учасників бойових дій. 2. Засоби та методи ведення воєнних дій. 3. Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Адаптація суспільства до потреб захисників Батьківщини.	2	2				
	Модуль 2. Основи управління та планування	**6**	**6**				
5	**Тема 2.1**: Склад, структура, завдання Сил оборони України. Навчальні питання: 1. Призначення та структура Сил оборони України. 2. Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів.	2	2				
6	**Тема 2.2**: Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ). Навчальні питання: 1. Військові звання. 2. Символіка Сил оборони (емблеми, шеврони, нагрудні та беретні знаки).	2	2				

7	**Тема 2.3**: Військове лідерство. Статути Збройних сил України. Навчальні питання: 1. Статути ЗСУ. Загальні положення. 2. Строї та управління ними. 3. Військове лідерство**.**	2	2				
	Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка	**22**	**12**	**10**			
8	**Тема 3.1**: Озброєння та військова техніка. Навчальні питання: 1. Призначення, види та типи техніки та озброєння ЗСУ. 2. Тактико-технічні характеристики бойової техніки ЗСУ.	2	2				
9	**Тема 3.2**: Сучасна стрілецька зброя. Навчальні питання: 1. Класифікація стрілецької зброї. 2. Тактико-технічні характеристики стрілецької зброї ЗСУ.	2	2				
10	**Тема 3.3**: Призначення, будова та бойові властивості автомата Калашникова (АК 74, АКМ) Навчальні питання: 1. Призначення, будова та бойові властивості автомата Калашникова АК 74 (АКМ). 2. Розбирання та складання АК 74 (АКМ). 3. Приладдя та обслуговування автомата Калашникова. 4. Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю.	2	2				
11	**Тема 3.4**: Основи і правила стрільби. Навчальні питання: 1. Загальні поняття балістики. Внутрішня і зовнішня балістика. 2. Правила і способи стрільби. Виконання пострілу. 3. Способи визначення відстані до цілі.	2	2				
12	**Тема 3.5**: Загальна будова та види боєприпасів. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами. Навчальні питання: 1. Загальна будова та види боєприпасів. 2. Загальна будова та види боєприпасів до стрілецької зброї. Маркування боєприпасів. 3. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю.	2	2				
13	**Тема 3.6:** Основи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки. 1. Загальна будова малокаліберної гвинтівки, пневматичної гвинтівки,помпових та напівавтоматичних гладкоствольних рушницьта її характеристики, 2. Навчання стрільби з використанням навчальних тренувальних засобів.Тренування у вирішення завдань на визначення прицілу та точки прицілювання. 3. Приготування до стрільби лежачи (сидячи) з упору та без упора.	2		2			
14	**Тема 3.7**: Виконання 1 навчальної вправи зі стрільби з ПГ.	2		2			
15	**Тема 3.8**: Виконання 2 навчальної вправи зі стрільби з ПГ.	2		2			

16	**Тема 3.9**: Виконання 3 навчальної вправи зі стрільби з ПГ.	2		2			
17	**Тема 3.10**: Ручні гранати. Призначення, будова, бойові властивості. Навчальні питання*:* 1. Призначення, характеристика та будова гранат. 2. Порядок застосування гранат.	2	2				
18	**Тема 3.11**: Виконання 1 вправи з метання ручних гранат.	2		2			
	Всього за 1 семестр	**36**	**26**	**10**			
	Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою	**10**	**4**	**6**			
19	**Тема 4.1**: Основи тактики та види бою. Навчальні питання: 1. Загальновійськовий бій. 2. Складові частини бою. 3. Вимоги сучасного бою до підготовки солдата.	2	2				
20	**Тема 4.2**: Екіпірування солдата. Навчальні питання: 1. Особиста зброя та екіпіровка солдата. 2. Комплекс бойового екіпірування «Три ешелони». 3. Маскування бійця та зброї.	2	2				
21	**Тема 4.3**: Способи переміщення солдата на полі бою. Навчальні питання: 1. Бойові положення для стрільби. 2. Способи пересування на полі бою. 3. Основні сигнали та команди, що застосовуються в бою.	2		2			
22	**Тема 4.4**: Обладнання вогневої позиції. Навчальні питання: 1. Вибір вогневої позиції, її обладнання та маскування. 2. Способи спостереження за полем бою в обороні.	2		2			
23	**Тема 4.5**: Передача інформації в умовах бойових дій. Навчальні питання: 1. Правила передачі інформації: ACE, 3D. 2. Радіозв’язок на полі бою. 3. Правила ведення переговорів.	2		2			
	Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація	**16**	**8**	**8**			
24	**Тема 5.1**: Основи військової топографії. Навчальні питання: 1. Суть орієнтування на місцевості. Топографічне та тактичне орієнтування. 2. Магнітний азимут. Визначення напрямку руху за азимутом.	2	2				
25	**Тема 5.2**: Рух за магнітним азимутом. Практичне заняття на місцевості	2		2			
26	**Тема 5.3**: Паперові топографічні та електронні карти, аерознімки. Навчальні питання: 1. Топографічні карти. Інформація з топографічних карт. Умовні знаки. 2. Електронні карти. Навігаційні прилади. Картографічні додатки для смартфонів і їхні можливості	2	2				

27	**Тема 5.4:** Вивчення за картою рельєфу місцевості. 1. Спосіб горизонталей як основний спосіб зображення рельєфу на топографічних картах. 2. Визначення абсолютних і відносних висот за топографічною картою. Визначення зон видимості. 3. Визначення за картою стрімкості схилів.	2		2			
28	**Тема 5.5**:Географічні та прямокутні координати. Навчальні питання: 1. Дирекційний кут.Перехід від дирекційних кутів до азимутів і навпаки. 2. Визначення географічних координат на мапі. 3. Визначення прямокутних координат на мапі.	2		2			
29	**Тема 5.6**: Фортифікаційне обладнання позицій. Навчальні питання: 1. Обладнання одиночного окопу. 2. Невибухові інженерні загородження.	2	2				
30	**Тема 5.7**: Інженерні загородження. Навчальні питання: 1. Класифікація вибухових речовин 2. Класифікація, характеристика та будова мін. 3. Вибухові інженерні загородження. Способи встановлення та порядок їх подолання.	2	2				
31	**Тема 5.8**: Саперна справа. Пошук мін та їх розмінування. (Практичне заняття) Навчальні питання: 1. Встановлення мін. 2. Демаскуючи ознаки встановлених вибухових засобів. Дії під час виявлення.	2		2			
	Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою	**8**	**4**	**4**			
32	**Тема 6.1**: Домедична допомога під час зовнішньої кровотечі. Навчальні питання: 1. Кровоносна система та види кровотечі. 2. Способи зупинки кровотеч.	2	2				
33	**Тема 6.2**: Алгоритм дій при кровотечі. Навчальні питання: 1. Техніка застосування прямого тиску на рану. 2. Техніка накладання турнікета на верхні та нижні кінцівки. 3. Техніка тампонування рани. 4.Техніка накладання давлячої пов'язки.	2		2			
34	**Тема 6.3**: Домедична допомога - забезпечення прохідності дихальних шляхів. Навчальні питання: 1. Дихальна система і дихання. Перевірка наявності дихання у пораненого. Відкриття дихальних шляхи пораненого. 2. Загальне поняття про пневмоторакс. Надання домедичної допомоги при пневмотораксі.	2	2				

35	**Тема 6.4**: Серцева-легенева реанімація. Навчальні питання: 1. Проведення штучного дихання та непрямого масажу серця. 2. Відкриття дихальних шляхи пораненого Переведення пораненого в стабільне бокове положення. 3. Техніка накладання оклюзійної пов'язки.Виконання декомпресії при напруженому пневмотораксі.	2		2			
	Модуль 7. Військові технології та їхній розвиток	**10**	**6**	**4**			
36	**Тема 7.1**: Основи військового зв'язку. Радіозв'язок. Навчальні питання: 1. Види та роди військового зв'язку. Їх загальна характеристика. 2. Радіозв'язок. Способи організації радіозв'язку. Засоби радіозв'язку. 3. Супутниковий зв'язок 4. Застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink.	2	2				
37	**Тема 7.2**: Основи радіоелектронної боротьби. Військові системи РЕР, РЕБ. Навчальні питання: 1. РЕБ як один з видів забезпечення бойових дій. Складові частини РЕБ. 2. Основні технічні засоби радіорозвідки та РЕБ армії рф, їхня характеристика. 3. Забезпечення безпеки зв'язку.	2	2				
38	**Тема 7.3**: Види та призначення БпЛА, їх характеристика, способи застосування. Навчальні питання: 1. Призначення, класифікація та характеристика безпілотних літальних апаратів (БпЛА). 2. Види дронів. Їх будова, способи застосування і управління.	2	2				
39	**Тема 7.4**: Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. (Практичні заняття)	4		4			
	Модуль 8. Основи дій та взаємодії в бою	**8**	**4**	**4**			
40	**Тема 8.1.** Використання бойових груп на полі бою. 1. Структура, озброєння та бойові можливості відділення, взводу. 2. Склад бойової групи. Завдання, порядок і способи дій солдата на полі бою у складі бойової групи. 3. Бойові порядки та їх використання під час руху.	2	2				
41	**Тема 8.2**: Техніка переміщення у складі бойової групи. Навчальні питання: 1. Пересування двійками на різній місцевості 2. Реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи.	2		2			
42	**Тема 8.3**: Подолання інженерних загороджень. Навчальні питання: 1. Подолання елементів смуги перешкод. 2. Подолання різноманітних перешкод в складі бойової групи.	2		2			

43	**Тема 8.4**: Дії солдата у складі бойових груп. Навчальні питання: 1. Тактика дій бойових груп у наступі. 2. Тактика дій бойових груп в обороні. 3. Дії солдата у складі дозору.	2	2				
	Модуль 9. Цивільне населення в кризових умовах	**14**	**14**				
44	**Тема 9.1**: Система цивільного захисту. Навчальні питання: 1. Система цивільного захисту: завдання, структура і функції. 2. Порядок оповіщення про надзвичайні ситуації.	2	2				
45	**Тема 9.2**: Надзвичайні ситуації. Навчальні питання: 1. Причини виникнення, класифікація та рівні надзвичайних ситуацій. 2. Дії населення при радіаційній та хімічній небезпеці. 3. Організація евакуації населення під час надзвичайних ситуацій.	2	2				
46	**Тема 9.3**: Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Навчальні питання: 1. Воєнний стан. 2. Дії населення при ракетно–авіаційних ударах та артилерійських обстрілах. 3. Правила поведінки в умовах бойових дій.	2	2				
47	**Тема 9.4**: Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру. Навчальні питання: 1. Тероризм. Поведінка при потраплянні в заручники. 2. Психологічна стійкість та саморегуляція під час надзвичайних ситуацій.	2	2				
48	**Тема 9.5**: Вибухонебезпечні предмети та правила поводження з ними. Навчальні питання: 1. Класифікація вибухонебезпечних предметів. 2. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів.	2	2				
49	**Тема 9.6**: Зброя масового ураження. Навчальні питання: 1. Ядерна зброя. Вражаючи фактори. 2. Хімічна зброя. Класифікація. 3. Біологічна зброя.	2	2				
50	**Тема 9.7**: Захист від зброї масового ураження. Навчальні питання: 1. Колективні та індивідуальні засоби захисту від ЗМУ. 2. Прилади радіаційної та хімічної розвідки.	2	2				
	Модуль 10. Навчально-польові збори	**18**		**18**			

51	**Тема 10.1:** Озброєння та бойова техніка військової частини (підрозділу). Навчальні питання: 1. Ознайомлення з озброєнням та бойовою технікою військової частини (підрозділу). 2. Призначення, тактико-технічна характеристика озброєння та бойової техніки.	2		2			
52	**Тема 10.2:** Виконання початкової вправи з автоматичної зброї. Навчальні питання: 1. Організація, порядок проведення та заходи безпеки при проведенні стрільб на військовому стрільбищі. 2. Тренування у приготуванні до стрільби. 3. Виконання початкової вправи стрільби з автомата.	2		2			
53	**Тема 10.3**: Дії солдата у складі бойових груп в наступі. Навчальні питання: 1. Способи пересування на полі бою. 2. Дії солдата у складі «двійки», «трійки».	2		2			
54	**Тема 10.4**: Дії солдата у складі бойових груп в обороні. Навчальні питання: 1. Вибір та обладнання вогневої позиції.	2		2			
55	**Тема 10.5**: Дії солдата у складі дозору. Навчальні питання: 1. Тактика пересування. 2. Передача інформації в умовах бойових дій: ACE, 3D.	2		2			
56	**Тема 10.6**: Тренування з одягання засобів захисту. Навчальні питання: 1. Одягання протигазу. 2. Одягання загальновійськового захисного комплекту.	2		2			
57	**Тема 10.7**: Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. (Практичні заняття)	2		2			
58	**Тема 10.8:** Алгоритм MARCH. Масивна кровотеча (M). Зупинка кровотечі, що загрожує життю. Правила накладання турнікетів та тампонування ран Навчальні питання: 1. Правила накладання турнікетів. 2. Правила тампонування поранення.	2		2			
59	**Тема 10.9:** Забезпечення прохідності дихальних шляхів (A). Закриття відкритих ран грудної клітки (R). Повний огляд постраждалого, зупинка кровотеч (C). Перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії (H). Навчальні питання: 1. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. 2. Закриття відкритих ран грудної клітки. 3. Повний огляд постраждалого, зупинка кровотеч. 4. Перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії.	2		2			
	Всього за 2 семестр	**84**	**40**	**44**			
	2 курс						
	Модуль 1. Інформаційна війна	**4**	**4**				

60	**Тема 1.1**: Інформаційна війна в сучасних умовах. Навчальні питання: 1. Цілі та завдання інформаційної війни. Учасники інформаційної війни. Методи інформаційної війни. 2. Роль критичного мислення в інформаційній війні. Роль медіа та штучного інтелекту в інформаційній війні.	2	2				
61	**Тема 1.2**: Кібербезпека та OSINT в інформаційній війні. Навчальні питання: 1. Кібербезпека в умовах інформаційної війни. 2. Розвідка на основі відкритих джерел (OSINT). Верифікація джерел. Візуальний аналіз.	2	2				
	Модуль 2 . Стрілецька підготовка	**6**		**6**			
62	**Тема 2.1**: Виконання 1 навчальної вправи зі стрільби з ПГ.	2		2			
63	**Тема 2.2**: Виконання 2 навчальної вправи зі стрільби з ПГ.	2		2			
64	**Тема 2.3**: Виконання 1 вправи з метання ручних гранат.	2		2			
	Модуль 3. Військові технології та їхній розвиток	**6**	**2**	**4**			
65	**Тема 3.1**: Професії пов'язані з виробництвом та використанням БпЛА. Навчальні питання: 1. Пілот БпЛА - як окрема військова професія. 2. Сили безпілотних систем – як окремий рід військ.	2	2				
66	**Тема 3.2**: Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. (Практичні заняття)	4		4			
	Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою	**16**	**4**	**12**			
67	**Тема 4.1**: Надання першої медичної допомоги в різних життєвих ситуаціях Навчальні питання: 1. Принципи надання першої домедичної допомоги. 2. Правила надання першої допомоги постраждалому: - при втраті свідомості (запамороченні), асфіксії; - при наданні допомоги потопельнику; - при опіках; ураженні електричним струмом; - при тепловому та сонячному ударі; - при відмороженнях та переохолодженні; - отруєнні хімічними продуктами, їжею, укусах ядовитих змій; - дорожньо–транспортних подіях.	2	2				
68	**Тема 4.2**: Тактична медицина. Протокол TCCC. Склад аптечки для першої медичної допомоги. Навчальні питання: 1. Протокол TCCC. Надання допомоги на етапі під вогнем (CUF). 2. Склад аптечки для першої медичної допомоги.	2		2			
69	**Тема 4.3**:Переміщення пораненого із зони прямої загрози. Надання допомоги на етапі тактичних умов (TFC) Навчальні питання: 1. Техніка переміщення пораненого з червоної зони. 2. Загальні правила надання домедичної допомоги в зоні TFC.	2		2			

70	**Тема 4.4**: Серцева-легенева реанімація. Навчальні питання: 1. Ознаки життя і смерті. 2. Алгоритм дій при раптовій зупинці серця та дихання. 3. Проведення штучного дихання та непрямого масажу серця.	2		2			
71	**Тема 4.5.1**:MARCH – алгоритм дій у тактичній медицині.	2		2			
72	**Тема 4.5.2**: Виконання алгоритму MARCH в комплексі.	2		2			
73	**Тема 4.6**: Боротьба з шоком. Надання психологічної допомоги на полі бою і в стресових ситуаціях. Навчальні питання: 1. Ознаки шоку і домедична допомога. 2. Психологічна само і взаємодопомога при стресових ситуаціях.	2	2				
74	**Тема 4.7**: Надання допомоги при пораненнях і переломах. Навчальні питання: 1. Накладення пов'язок на голову, груди, кінцівки. 2. Іммобілізація при переломах і підготовка до транспортування.	2		2			
	Модуль 5. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України	**4**	**4**				
75	**Тема 5.1**: Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності. Навчальні питання: 1. Громадянська активність та оборонна свідомість в умовах воєнного часу. 2. Способи реалізувати свій талант в обороні України. 3. Роль військовослужбовців та ветеранів війни у суспільстві.	2	2				
76	**Теми 5.2**: Захист України як усвідомлений вибір. Навчальні питання: 1. Військові спеціальності. 2. Заклади воєнної освіти. 3. Порядок підготовки та вступу до військових та спеціалізованих закладів освіти Сил оборони України.	2	2				
	Всього за 3 семестр	**36**	**14**	**22**			
	Разом за курс навчання	**156**	**80**	**76**			

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

4.1. Аудиторні заняття

№ з/п	Назва змістових модулів, тем, зміст занять	Вид заняття	Кількість годин	Перелік навчально-методичної літератури
1 СЕМЕСТР				
Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України				
Тема 1.1. Національна безпека України				
1	Зміст програми предмета «Захист України», завдання кожного розділу, порядок проведення занять. Обов'язки та правила поведінки студенів на заняттях. Засади національної безпеки України. Склад та завдання сектору безпеки і оборони України.	Лекція	2	[1] с.7-10, 55-63 [4] с.6-8
Тема 1.2. Стратегія воєнної безпеки України				
2	Система світової колективної безпеки. Поняття національної безпеки держави. Територіальна цілісність держави. Національні інтереси України та загрози національній безпеці. Стратегічні партнери України у сфері безпеки. Роль НАТО. Коаліція демократичних держав у протистоянні авторитаризму.	Лекція	2	[1] с.10-22 [2] с.12-26 [4] с.8-22
Тема 1.3. Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни				
3	Законодавство України про захист України. Обов'язки громадян та громадянок перед державою. Конституційні обов’язки та військовий обов’язок. Національний спротив. Правові та організаційні засади національного спротиву, основи його підготовки та ведення, завдання та повноваження сил безпеки та сил оборони з питань національного спротиву. Волонтерський рух України у воєнний час.	Лекція	2	[1] с.10-15 [2] с.35-41
Тема 1.4. Основи міжнародного гуманітарного права				
4	Історія виникнення міжнародного гуманітарного права (МГП). Основні поняття та принципи міжнародного гуманітарного права.Міжнародний правовий захист жертв війни та цивільних об’єктів. Захист дітей та жінок в МГП. Запобігання порушення норм МГП. Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.	Лекція	2	[1] с.80-95 [4] с.32-42
Модуль 2. Основи управління та планування				
Тема 2.1. Склад, структура, завдання Сил оборони України				

5	Склад, структура та завдання Збройних Сил України та інших військових формувань України, утворених відповідно до законівУкраїни.	Лекція	2	[2]с.18-35,333-336
Тема 2.2. Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ)				
6	Військові звання і знаки розрізнення. Начальники та підлеглі, старші та молодші, їх права і обов'язки. Історія походження військової присяги, Бойового Прапора, військової символіки Сил оборони (емблеми, шеврони, нагрудні та беретні знаки). Військова присяга - клятва на вірність українському народові, її значення, порядок прийняття та відповідальність за порушення. Бойовий Прапор військової частини – символ честі,доблесті і слави.	Лекція	2	
Тема 2.3. Військове лідерство. Статути Збройних сил України				
7	Статути ЗСУ. Загальні положення. Правила військової ввічливості і поведінки військовослужбовців. Порядок звернення до начальників, віддання і виконання наказів. Військове лідерство. Строї та управління ними. Обов'язки військовослужбовця перед шикуваннями в строю. Розподіл часу і повсякденний порядок. Розпорядок дня та його значення для виконання основних заходів повсякденної діяльності навчання й побуту особового складу підрозділів.	Лекція	2	[1] с.95-103 [4] с.42-46
Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка				
Тема 3.1. Озброєння та військова техніка				
8	Призначення, види та типи техніки й озброєння ЗСУ. Тактико-технічні характеристики бойової техніки ЗСУ.	Лекція	2	[2] с.18-35
Тема 3.2. Сучасна стрілецька зброя				
9	Історія розвитку та класифікація стрілецької зброї. Історія українського зброярства. Озброєння іноземних армій. Сучасна стрілецька зброя. Її класифікація, бойові властивості, принцип дії. Поняття про будову автоматичної зброї та роботу її частин і механізмів. Тактико-технічні характеристики стрілецької зброї ЗСУ.	Лекція	2	[1] с.127-147 [2] с.266-273 [4] с.60-82
Тема 3.3. Призначення, будова та бойові властивості автомата Калашникова (АК 74, АКМ)				
10	Призначення, будова та бойові властивості автомата Калашникова різних модифікацій. Підготовка автомата до стрільби. Можливі затримки і несправності під час стрільби і способи їх усунення. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю.	Лекція	2	[1] с.127-147 [2] с.266-273 [4] с.60-82
Тема 3.4. Основи і правила стрільби				

11	Загальні поняття балістики. Внутрішня і зовнішня балістика. Правила і способи стрільби. Виконання пострілу. Способи визначення відстані до цілі.	Лекція	2	[1] с.127-147 [2] с.266-273
Тема 3.5. Загальна будова та види боєприпасів. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами				
12	Загальна будова та види боєприпасів. Загальна будова та види боєприпасів до стрілецької зброї. Маркування боєприпасів. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами..	Лекція	2	[1] с.127-147 [2] с.266-273 [4] с.60-82
Тема 3.6. Основи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки				
13	Загальна будова малокаліберної гвинтівки, пневматичної гвинтівки, помпових та напівавтоматичних гладкоствольних рушниць, їх характеристики. Навчання стрільби з використанням навчальних тренувальних засобів. Основи стрільби з пневматичної гвинтівки. Помилки при стрільбі з гвинтівки та їх усунення. Тренування у вирішення завдань на визначення прицілу та точки прицілювання. Приготування до стрільби лежачи (сидячи) з упору та без упору.	Практичне заняття	2	[1] с.177-191 [4] с.86-98
Тема 3.7. Виконання 1 навчальної вправи зі стрільби з ПГ				
14	Виконання першої вправи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки. Основні заходи безпеки при проведенні стрільб в тирі та на військовому стрільбищі. Організація і порядок проведення стрільби. Вибір цілі, прицілу та точки прицілювання.	Практичне заняття	2	[1] с.161-168, 183-191
Тема 3.8. Виконання 2 навчальної вправи зі стрільби з ПГ				
15	Виконання другої вправи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки. Приготування до стрільби лежачи з упору (норматив № 1). Тренування по вирішенню завдань на визначення прицілу та точки прицілювання. Удосконалення знань з будови автомата.	Практичне заняття	2	[1] с.161-168, 183-191 [5] с.7-24
Тема 3.9. Виконання 3 навчальної вправи зі стрільби з ПГ				
16	Виконання третьої вправи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки.Спорядження магазину патронами і порядок зарядження автомата. Норматив №5-спорядження магазину.	Практичне заняття	2	[1] с.161-168, 183-191
Тема 3.10. Ручні гранати. Призначення, будова, бойові властивості				

17	Призначення, бойові властивості, загальна будова і принцип дії гранат різних типів. Порядок огляду і підготовки гранат до застосування. Заходи безпеки під час поводження з гранатами різних типів.	Лекція	2	[2] с.316-321 [5] с.24-37
Тема 3.11. Виконання 1 вправи з метання ручних гранат				
18	Вивчення прийомів і правил метання ручних гранат. Виконання першої вправи з метання ручних гранат.	Практичне заняття	2	[2] с.316-321
	Всього за 1 семестр		**36**	
2 СЕМЕСТР				
Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою				
Тема 4.1. Основи тактики та види бою				
19	Поняття про загальновійськовий бій. Складові частини бою. Вимоги сучасного бою до підготовки солдата. Види вогню та маневру, їх значення в бою. Основні види та риси ведення бою.	Лекція	2	[2] с.336-350
Тема 4.2. Екіпірування солдата				
20	Особиста зброя та екіпіровка солдата. Нанесення гриму. Маскування зброї. Обов'язки солдата в бою.	Лекція	2	[4] с.110-121
Тема 4.3. Способи переміщення солдата на полі бою				
21	Види носіння зброї (вільне, тактичне та в момент наближення до цілі). Пересування одиночно бійця на полі бою: переповзання (напівкарачки, по-пластунськи, щільне переповзання); перехід; перебігання. Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод.	Практичне заняття	2	[4] с.115-121
Тема 4.4. Обладнання вогневої позиції				
22	Поняття про вогневу позицію в обороні. Вимоги до вибору місця для ведення вогню і спостереження. Послідовність обладнання і маскування окопу для стрільби лежачи.	Практичне заняття	2	[4] с.126-132
Тема 4.5. Передача інформації в умовах бойових дій				
23	Передача інформації в умовах бойових дій. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. Радіозв’язок на полі бою. Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень.	Практичне заняття	2	[5] с.56-64
Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація				
Тема 5.1. Основи військової топографії				
24	Орієнтування на місцевості. Топографічне та тактичне орієнтування. Магнітний азимут. Визначення сторін горизонту за компасом, годинником та сонцем, зірками, місцевими предметами. Орієнтування на місцевості за допомогою навігаційних приладів.	Лекція	2	[1] с.197-205, 217 [4] с.142-150
Тема 5.2. Рух за магнітним азимутом				

25	Магнітний азимут і його визначення. Визначення азимуту на місцевий предмет і напрямку руху за азимутом. Складання опису місцевості.	Практичне заняття	2	[1] с.197-205, 217 [4] с.142-150
Тема 5.3. Паперові топографічні та електронні карти, аерознімки				
26	Топографічні карти. Інформація з топографічних карт. Умовні знаки топографічних карт. Електронні карти. Навігаційні прилади. Картографічні додатки для смартфонів і їхні можливості	Лекція	2	[1] с.205-217
Тема 5.4. Вивчення за картою рельєфу місцевості				
27	Спосіб горизонталей як основний спосіб зображення рельєфу на топографічних картах. Визначення абсолютних і відносних висот за топографічною картою. Визначення зон видимості. Визначення за картою стрімкості схилів.	Практичне заняття	2	[1] с.217-231 [4] с.157-160
Тема 5.5. Географічні та прямокутні координати				
28	Система прямокутних та географічних координат. Способи визначення відстаней на місцевості та висоти місцевих предметів. Визначення абсолютних і відносних висот за топографічною картою. Визначення зон видимості.	Практичне заняття	2	[1] с.217-231 [4] с.157-160
Тема 5.6. Фортифікаційне обладнання позицій				
29	Інженерна фортифікація. Інженерне облаштування та маскування позицій. Обладнання одиночного окопу. Невибухові інженерні загородження, їх класифікація та побудова.	Лекція	2	[2] с.420-424
Тема 5.7. Інженерні загородження				
30	Класифікація вибухових речовин. Призначення, тактико-технічні характеристики, загальна будова, принцип дії протипіхотних і протитанкових мін та убезпечення від них. Вибухові інженерні загородження. Способи встановлення та порядок їх подолання.	Лекція	2	[2] с.420-435 [4] с.105-110
Тема 5.8. Саперна справа. Пошук мін та їх розмінування				
31	Встановлення мін. Демаскуючи ознаки встановлених вибухових засобів. Дії під час виявлення. Правила поводження на замінованій ділянці місцевості.	Практичне заняття	2	[2] с.420-435 [4] с.105-110
Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою				
Тема 6.1. Домедична допомога під час зовнішньої кровотечі				
32	Кровоносна система та види кровотечі. Ознаки критичної кровотечі. Способи зупинки кровотеч.	Лекція	2	[3] с. 130-157 [5] с.108-1116

Тема 6.2. Алгоритм дій при кровотечі				
33	Техніка застосування прямого тиску на рану. Техніка накладання турнікета на верхні та нижні кінцівки. Техніка тампонування рани. Техніка накладання давлячої пов'язки.	Практичне заняття	2	[3] с. 130-157 [5] с.108-1116
Тема 6.3. Домедична допомога - забезпечення прохідності дихальних шляхів				
34	Дихальна система і дихання. Перевірка наявності дихання у пораненого. Відкриття дихальних шляхи пораненого. Загальне поняття про пневмоторакс. Надання домедичної допомоги при пневмотораксі.	Лекція	2	[3] с. 67-96 [4] с.210-214 [5] с.134-146
Тема 6.4. Серцева-легенева реанімація				
35	Контроль прохідності дихальних шляхів. Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії. Штучне дихання – його різновиди, методика та техніка проведення штучної вентиляції легенів. Безпечне введення носового (назофарингеального) повітроводу. Проникаючі поранення грудей. Огляд грудної клітки. Використання герметизуючих (оклюзійних) наклейок. Напружений пневмоторакс.	Практичне заняття	2	[3] с. 67-96 [4] с.210-214 [5] с.134-146
Модуль 7. Військові технології та їхній розвиток				
Тема 7.1. Основи військового зв'язку. Радіозв'язок				
36	Види та роди військового зв'язку. Їх загальна характеристика. Радіозв'язок. Способи організації радіозв'язку. Засоби радіозв'язку. Позитивні властивості радіо та проводових засобів. Супутниковий зв'язок. Визначення, класифікація і принципи побудови системи військового зв'язку. Застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink.	Лекція	2	
Тема 7.2. Основи радіоелектронної боротьби. Військові системи РЕР, РЕБ.				
37	РЕБ як один з видів забезпечення бойових дій. Класифікація РЕБ та її складові частини. Принцип дії засобів РЕБ. Основні технічні засоби радіорозвідки та РЕБ армії рф, їхня характеристика. Виклики у роботі із засобами РЕБ. Засоби РЕР. Взаємодія РЕР та ТЕБ. Забезпечення безпеки зв'язку.	Лекція	2	
Тема 7.3. Види та призначення БпЛА, їх характеристика, способи застосування				
38	Безпілотні (роботизовані) системи. Призначення, класифікація та характеристика безпілотних літальних апаратів (БпЛА). Сфери застосування БпЛА. Види дронів. Основні складові конструкції та технічні параметри БпЛА, способи їх застосування і управління.	Лекція	2	[6]

Тема 7.4. Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу				
39	Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. Правила польоту, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки.	Практичне заняття	4	
Модуль 8. Основи дій та взаємодії в бою				
Тема 8.1. Використання бойових груп на полі бою				
40	Структура, озброєння та бойові можливості відділення, взводу. Склад бойової групи. Завдання, порядок і способи дій солдата на полі бою у складі бойової групи. Бойові порядки під час руху.	Лекція	2	[4] с.132-142
Тема 8.2. Техніка переміщення у складі бойової групи				
41	Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи.	Практичне заняття	2	[4] с.132-142
Тема 8.3. Подолання інженерних загороджень				
42	Подолання елементів смуги перешкод. Подолання різноманітних перешкод в складі бойової групи.	Практичне заняття	2	[4] с.132-142
Тема 8.4. Дії солдата у складі бойових груп				
43	Дії солдата у складі бойової групи у наступі. Висування на рубіж атаки, атака з подоланням мінно-вибухових та інших інженерних перешкод. Подолання ділянки місцевості з радіоактивним зараженням. Дії солдата у складі бойової групи в обороні. Вибір вогневої позиції, її інженерне обладнання та маскування. Поняття про дії розвідувального дозору. Дії дозорних під час огляду місцевості та місцевих предметів, загороджень, мостів, різних перешкод. Дії в засаді. Бойові порядки та їх використання під час руху.	Лекція	2	[2] с.366-395
Модуль 9. Цивільне населення в кризових умовах				
Тема 9.1. Система цивільного захисту				
44	Єдина державна система цивільного захисту та її складові. Законодавче та нормативно-правове забезпечення її функціонування. Завдання, структура та її функції.Права та обов’язки громадян України. Порядок оповіщення про надзвичайні ситуації.	Лекція	2	[1] с.231-243 [3] с. 199-221
Тема 9.2. Надзвичайні ситуації				

45	Причини виникнення, класифікація та рівні надзвичайних ситуаційприродного та техногенного характеру. Надзвичайні ситуації, які характерні для регіону, їх наслідки для життєдіяльності населення та суб'єктів господарювання. Потенційно небезпечні об'єкти міста (району) та їх коротка характеристика. Попередження виникнення можливих надзвичайних ситуацій. Дії населення при радіаційній та хімічній небезпеці. Організація евакуації населення під час надзвичайних ситуацій.	Лекція	2	[1] с.231-243 [3] с. 199-221
Тема 9.3. Надзвичайні ситуації воєнного характеру				
46	Воєнний стан. Джерела небезпечних ситуацій у воєнний час. Дії населення при ракетно–авіаційних ударах та артилерійських обстрілах. Правила поведінки в умовах бойових дій. Надзвичайні ситуації воєнного характеру при застосуванні зброї масового ураження. Вражаючі фактори ядерної зброї. Хімічна, біологічна зброя та засоби їх застосування.	Лекція	2	[1] с.245-256
Тема 9.4. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру				
47	Надзвичайні ситуації соціально–політичного характеру. Тероризм. Захист від терористичних проявів та дії населення в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних з можливими терористичними проявами. Поведінка при потраплянні в заручники. Психологічна стійкість та саморегуляція під час надзвичайних ситуацій. Стресові реакції. Прийоми саморегуляції. Само- та взаємодопомога при панічному нападі, тривозі, істериці, ступорі, апатії, проявах гніву, злості, агресії.	Лекція	2	[1] с.231-243 [3] с. 199-221 [4] с.180-186
Тема 9.5. Вибухонебезпечні предмети та правила поводження з ними				
48	Класифікація вибухонебезпечних предметів. Сучасні звичайні засоби ураження. Осколкові, кулькові та фугасні боєприпаси. Вибухонебезпечні предмети та правила поводження з ними. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів. Запалювальна та високоточна зброя, заходи та засоби захисту від неї.	Лекція	2	[1] с.245-256
Тема 9.6. Зброя масового ураження				
49	Зброя масового ураження. Ядерна зброя та її вражаючи фактори. Види ядерних вибухів та їх характеристика. Хімічна зброя, її загальна характеристика. Класифікація хімічної зброї. Біологічна зброя.Бойові властивості хімічної та біологічної зброї.	Лекція	2	[1] с.245-256
Тема 9.7. Захист від зброї масового ураження				

50	Колективні та індивідуальні засоби захисту від ЗМУ. Інженерні споруди, призначені для укриття і тимчасового захисту людей, їх класифікація, обладнання та порядок використання. Засоби індивідуального захисту органів дихання, їх призначення, будова, підбір та правила використання. Правила виготовлення найпростіших засобів захисту органів дихання, загальновійськовий захисний комплект (ЗЗК). Медичні засоби індивідуального захисту. Радіаційно-хімічна розвідка та дозиметричний контроль. Класифікація, призначення, принцип дії та порядок використання приладів контролю. Спостереження та контроль за ураженістю навколишнього середовища, продуктів харчування та води радіоактивними, отруйними, сильнодіючими отруйними речовинами та біологічними препаратами.	Лекція	2	[1] с.266-280 [5] с.173-185
Модуль 10. Навчально-польові збори				
Тема 10.1. Озброєння та бойова техніка військової частини (підрозділу)				
51	Ознайомлення з озброєнням та бойовою технікою військової частини (підрозділом), їх призначення, тактико-технічна характеристика. Демонстрація озброєння та бойової техніки в дії.	Практичне заняття	2	[1] с.12-18
Тема 10.2. Виконання початкової вправи з автоматичної зброї				
52	Організація і порядок проведення стрільби з автомата. Основні заходи безпеки при проведенні стрільб на військовому стрільбищі. Прийоми стрільби з автомата, порядок виконання стрільби, припинення стрільби. Удосконалення знань з будови автомата. Тренування у приготуванні до стрільби. Виконання початкової вправи стрільби.	Практичне заняття	2	[1] с. 128-145
Тема 10.3. Дії солдата у складі бойових груп в наступі				
53	Дії солдата у наступі. Висування на рубіж атаки, атака з подоланням мінно-вибухових та інших інженерних перешкод. Ведення наступу у глибині оборони супротивника. Подолання ділянки місцевості з радіоактивним зараженням. Дії солдата у складі «двійки», «трійки».	Практичне заняття	2	[1] с. 196-200
Тема 10.4. Дії солдата у складі бойових груп в обороні				
54	Дії солдата в обороні. Вибір вогневої позиції, її інженерне обладнання та маскування. Ведення спостереження. Дії з початком вогневої підготовки, відбиття атаки танків і піхоти. Способи боротьби з авіацією противника.	Практичне заняття	2	[1] с. 166-182
Тема 10.5. Дії солдата у складі дозору				

55	Поняття про дії розвідувального дозору. Дії дозорних під час огляду місцевості та місцевих предметів, загороджень, мостів, різних перешкод. Дії в засаді. Тактика пересування. Бойові порядки та їх використання під час руху. Передача інформації в умовах бойових дій: ACE, 3D.	Практичне заняття	2	[2] с.366-395
Тема 10.6. Тренування з одягання засобів захисту				
56	Одягання протигазу. Одягання загальновійськового захисного комплекту. Порядок дій при використанні індивідуальних засобів захисту. Тренування виконання нормативів №1, 3А, 3Б.	Практичне заняття	2	[1] с.245-256
Тема 10.7. Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу				
57	Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. Правила польоту, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки.	Практичне заняття	2	
Тема 10.8. Алгоритм MARCH. Масивна кровотеча (M). Зупинка кровотечі, що загрожує життю. Правила накладання турнікетів та тампонування ран				
58	Ознаки критичної кровотечі. Техніка застосування прямого тиску на рану. Техніка накладання турнікета на верхні та нижні кінцівки. Техніка тампонування рани. Використання рекомендованих гемостатичних засобів. Техніка накладання давлячої пов'язки. Техніка виносу поранених.	Практичне заняття	2	[3] с.130-157 [5] с.108-116
Тема 10.9. Забезпечення прохідності дихальних шляхів (A). Закриття відкритих ран грудної клітки (R). Повний огляд постраждалого, зупинка кровотеч (C). Перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії (H).				
59	Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Контроль прохідності дихальних шляхів. Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії. Штучне дихання – його різновиди, методика та техніка проведення штучної вентиляції легенів. Безпечне введення носового (назофарингеального) повітроводу. Проникаючі поранення грудей. Огляд грудної клітки. Використання герметизуючих (оклюзійних) наклейок. Напружений пневмоторакс. Повний огляд постраждалого, зупинка кровотеч. Перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії.	Практичне заняття	2	[3] с. 67-96 [4] с.210-214 [5] с.134-146
	Всього за 2 семестр		**84**	
2 курс				
Модуль 1. Інформаційна війна				
Тема 1.1. Інформаційна війна в сучасних умовах				

60	Цілі та завдання інформаційної війни.Учасники інформаційної війни.Методи інформаційної війни (пропаганда, дезінформація, кібератаки, психологічні операції, інформаційні операції). Роль медіа в інформаційній війні.Роль штучного інтелекту в інформаційній війні.	Лекція	2	[1] с. 33-55
Тема 1.2.Кібербезпека та OSINT в інформаційній війні				
61	Кібербезпека в умовах інформаційної війни. Розвідка на основі відкритих джерел (OSINT) Цілі та завдання OSINT Інструменти та методи OSINT Верифікація джерел. Візуальний аналіз.	Лекція	2	[1] с. 33-55
Модуль 2. Стрілецька підготовка				
Тема 2.1. Виконання 1 навчальної вправи зі стрільби з ПГ				
62	Виконання першої вправи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки. Основні заходи безпеки при проведенні стрільб в тирі та на військовому стрільбищі. Організація і порядок проведення стрільби. Вибір цілі, прицілу та точки прицілювання.	Практичне заняття	2	[1] с.161-168, 183-191
Тема 2.2. Виконання 2 навчальної вправи зі стрільби з ПГ				
63	Виконання другої вправи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки. Приготування до стрільби лежачи з упору (норматив № 1). Тренування по вирішенню завдань на визначення прицілу та точки прицілювання. Удосконалення знань з будови автомата.	Практичне заняття	2	[1] с.161-168, 183-191 [5] с.7-24
Тема 2.3. Виконання 1 вправи з метання ручних гранат				
64	Вивчення прийомів і правил метання ручних гранат. Виконання першої вправи з метання ручних гранат.	Практичне заняття	2	[2] с.316-321
Модуль 3. Військові технології та їхній розвиток				
Тема 3.1. Професії пов’язані з виробництвом та використанням БпЛА.				
65	Пілот БпЛА - як окрема військова професія. Сили безпілотних систем – як окремий рід військ. Роль безпілотних систем в сучасній війні.	Лекція	2	
Тема 3.2. Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу				
65	Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. Правила польоту, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки. Симулятори та тренажери для підготовки операторів БпЛА. Базові вправи на симуляторі для цивільних копте рів.	Практичне заняття	4	
Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою				
Тема 4.1. Надання першої медичної допомоги в різних життєвих ситуаціях				

66	Принципи надання першої домедичної допомоги. Правила надання першої допомоги постраждалому: при втраті свідомості (запамороченні), асфіксії; при наданні допомоги потопельнику; при опіках; ураженні електричним струмом; при тепловому та сонячному ударі; при відмороженнях та переохолодженні; при отруєнні хімічними продуктами, їжею, укусах ядовитих змій; при дорожньо–транспортних подіях.	Лекція	2	
Тема 4.2. Тактична медицина. Протокол TCCC. Склад аптечки для першої медичної допомоги.				
67	Протокол TCCC. Надання допомоги на етапі під вогнем (CUF).Склад аптечки для першої медичної допомоги.	Лекція	2	
Тема 4.3. Переміщення пораненого із зони прямої загрози. Надання допомоги на етапі тактичних умов (TFC)				
68	Техніка переміщення пораненого з червоної зони.Загальні правила надання домедичної допомоги в зоні TFC.	Практичне заняття	2	
Тема 4.4. Серцева-легенева реанімація				
69	Ознаки життя і смерті.Алгоритм дій при раптовій зупинці серця та дихання.Проведення штучного дихання та непрямого масажу серця.	Практичне заняття	2	
Тема 4.5.1. MARCH – алгоритм дій у тактичній медицині				
70	Надання домедичної допомоги в зоні тактичних умов. Послідовність дій за алгоритмом «MARCH».	Практичне заняття	2	[1] с. 355-376
Тема 4.5.2. Виконання алгоритму MARCH в комплексі				
71	Надання домедичної допомоги в зоні тактичних умов. Послідовність дій за алгоритмом «MARCH».	Практичне заняття	2	[1] с. 355-376
Тема 4.6. Боротьба з шоком. Надання психологічної допомоги на полі бою і в стресових ситуаціях				
72	Поняття про стрес. Ознаки шоку і домедична допомога. Структура надання першої психологічної допомоги. Психологічна само і взаємодопомога при стресових ситуаціях.	Лекція	2	[1] с. 355-376
Тема 4.7. Надання допомоги при пораненнях і переломах				
73	Надання домедичної допомоги при переломах і пораненнях. Накладення пов’язок на голову, груди, кінцівки. Накладання шин. Іммобілізація при переломах і підготовка до транспортування. Документація.	Практичне заняття	2	[3] с.102-124 [5] с.150-173
Модуль 5. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України				
Тема 5.1. Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності.				

74	Громадянська активність та оборонна свідомість в умовах воєнного часу. Способи реалізувати свій талант в обороні України. Роль військовослужбовців та ветеранів війни у суспільстві.	Лекція	2	
Теми 5.2. Захист України як усвідомлений вибір				
75	Планую майбутнє: особиста роль в обороні України. Військові спеціальності. Заклади військової освіти. Порядок підготовки та вступу до військових та спеціалізованих закладів освіти Сил оборони України.	Лекція	2	
	Всього за 3 семестр		36	
	Разом за курс навчання		156	

5. ОПИС МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Модульно-рейтингова система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з «Захисту України» передбачає наступні види контролю:

1) **поточний** – визначення якості засвоєння здобувачами освіти знань, умінь, навичок з метою корекції його навчальної діяльності в процесі вивчення нового матеріалу;

2) **тематичний** – перевірка знань, умінь, навичок, оволодіння матеріалом значного обсягу (за період вивчення теми змістового модуля);

3) **модульний** – контроль знань здобувачів освіти після вивчення логічно-завершеної частини програми навчальної дисципліни змістового модуля;

4) **семестровий (підсумковий)** – забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів освіти на проміжних або заключному етапах навчання (семестровий та заключний (річний) контроль).

Показники засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу під час проведення попереднього, поточного чи тематичного контролю виявляються за допомогою різних методів: **усних** (фронтальні опитування чи індивідуальні співбесіди), **письмових** (тестування, практичні, контрольні).

За кожну тему програми всі здобувачі освіти мають отримати оцінки. При виставленні тематичних оцінок враховується знання з теми, яка вивчається, та практичні навички, при цьому перевага надається навичкам:

- **«високий рівень»** – балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які за практичні навички (виконання нормативів та вправ) отримали не нижче 10 балів, а за теоретичні знання – не нижче 7 балів;

- **«достатній рівень»** – балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які за практичні навички (виконання нормативів та вправ) отримали не нижче 7 балів, а за теоретичні знання – не нижче 6 балів;

- **«середній рівень»** – балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які за практичні навички (виконання нормативів та вправ) і за теоретичні знання отримали не нижче 4 балів;

-«початковий рівень» – бали цього рівня отримують здобувачі освіти, які за практичні навички (виконання нормативів та вправ) і за теоретичні знання отримали бали 3-1.

Підсумкова оцінка виставляється на основі семестрових оцінок.

Основними функціями оцінювання є контролююча, навчальна, діагностична і виховна. При оцінюванні навчальних досягнень з предмета «Захист України» викладачем оцінюються: володіння теоретичними знаннями, уміння використовувати теоретичні знання при виконанні завдань різного типу, володіння практичними вміннями та навичками; нормативні показники, контрольні вправи (нормативні показники та вправи подано у навчальній програмі). Якість виконання нормативів визначає рівень індивідуальної підготовки здобувачів освіти.

Основним принципом оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з предмету «Захист України» є використання 12-бальної системи та переведення оцінок у 100-бальну шкалу та ECTS.

Модульний контроль формується як середнє арифметичне усіх видів контролю якості освіти здобувачів освіти, які застосовувались протягом вивчення змістового модуля, а **семестровий (підсумковий) контроль** – як середнє арифметичне усіх модулів, які вивчалися протягом семестру.

5.1 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування (1 семестр)			
М1	М2	М3	**Разом за семестр**
Т1.1 Т1.2 Т1.3 Т1.4	Т2.1 Т2.2 Т2.3	Т3.1 Т3.2 Т3.3 Т3.4 Т3.5 Т3.6 Т3.7 Т3.8 Т3.9 Т3.10 Т3.11	
25	25	50	100

Поточне тестування (2 семестр)							
М4	М5	М6	М7	М8	М9	М10	**Разом за семестр**
Т4.1 Т4.2 Т4.3 Т4.4 Т4.5	Т5.1 Т5.2 Т5.3 Т5.4 Т5.5 Т5.6 Т5.7 Т5.8	Т6.1 Т6.2 Т6.3 Т6.4	Т7.1 Т7.2 Т7.3 Т7.4	Т8.1 Т8.2 Т8.3 Т8.4	Т9.1 Т9.2 Т9.3 Т9.4 Т9.5 Т9.6 Т9.7	Т10.1 Т10.2 Т10.3 Т10.4 Т10.5 Т10.6 Т10.7 Т10.8 Т10.9	
15	15	15	15	15	10	15	100

Поточне тестування (3 семестр)					
М1	М2	М3	М4	М5	**Разом за семестр**
Т1.1 Т1.2	Т2.1 Т2.2 Т2.3	Т3.1 Т3.2	Т4.1 Т4.2 Т4.3 Т4.4 Т4.5 Т4.6 Т4.7	Т5.1 Т5.2	
20	25	25	20	10	100

6. СХЕМА ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

6.1. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Форма оцінювання	**Максимальна кількість балів**
Вхідний контроль	Для поточного оцінювання використовується 12-бальна система
Поточний контроль	
Тестовий контроль	
Тематичний контроль	
Модульний контроль	Визначається як середнє арифметичне усіх видів контролю у модулі у 12-бальній системі оцінювання, яка переводиться у 100 балів
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання	12-бальна оцінка, які переводиться у 100 балів

Семестровий контроль

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Семестровий контроль	Визначається як середнє арифметичне усіх модулів у семестрі

6.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в усній формі є: якість знань та умінь – правильність, повнота, глибина, дієвість, гнучкість, конкретність і узагальненість, системність, усвідомленість, міцність, правильне вживання термінів, повнота у формулюванні висновків, стислість і розгорнутість.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 12-бальною системою оцінювання:

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
І Початковий	1	Здобувач освіти може розрізнити об’єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів,що позначаються окремими словами чиреченнями, з постійною допомогою вчителя виконує тільки фрагменти практичних завдань.
	2	Здобувач освіти фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхневі уявлення про об’єкт вивчення, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні, маєелементарні уміння і навички, практичні завдання виконує лише з допомогою вчителя.
	3	Здобувач освіти відтворює менше половини навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконує елементарні завдання, розрізняє елементи техніки виконання нормативних вимог і здатний виконати незначну їх частину.
ІІ Середній	4	Здобувач освіти знає дещо більше половини норми навчального матеріалу, здатний відтворити його, хоч не в повному обсязі, але відповідно до тексту підручника або пояснення вчителя, його уміння і навички дають змогу виконувати практичні вимоги на репродуктивному рівні.
	5	Здобувач освіти розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але при цьому допускає помилки. З допомогою вчителя може логічно відтворювати значну його частину. Під час виконання практичних завдань потребує систематичної допомоги вчителя.
	6	Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповідь його правильна, він може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, з допомогою вчителя аналізує, порівнює та робить висновки, виправляє допущені помилки, виконує окремі контрольніНормативні показники і вимоги.
ІІІ Достатній	7	Здобувач освіти виявляє знання і розуміння значної частини навчального матеріалу, здатний застосовувати його на рівні стандартних ситуацій, що дає змогу самостійно виконувати більшість елементів нормативних вимог.

	8	Здобувач освіти вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, аналізує, робить висновки. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими несуттєвими недоліками. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань у стандартних ситуаціях.
	9	Здобувач освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати і систематизувати інформацію,застосовує її на практиці, рівень умінь і навичок достатній для виконанняповного об'єму нормативних вимог у стандартних ситуаціях.
IV Високий	10	Здобувач освіти володіє глибокими, міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчі здібності, самостійно визначає мету власної діяльності, знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до поставлених завдань, рівень умінь і навичок дає змогу правильно і якісно виконувати нормативні вимоги.
	11	Здобувач освіти володіє узагальненими знаннями з предмета, вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості для розв'язання завдань і розширення власної пізнавальноїдіяльності.
	12	Здобувач освіти має системні знання, виявляє здатність творчо вирішувати поставлені завдання, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання,рівень умінь і навичок дає змогу виконувати нормативні вимоги на бездоганному рівні.

Критерії оцінювання тесту

Оцінка	Відсоток
1	Виконано 0-16%
2	Виконано 17-34%
3	Виконано 35-59%
4	Виконано 60-63%
5	Виконано 64-69%
6	Виконано 70-73%
7	Виконано 74-79%
8	Виконано 80-84%
9	Виконано 85-89%
10	Виконано 90-93%
11	Виконано 94-97%
12	Виконано 98-100%

Шкала відповідності оцінок і балів для тем модулів

Оцінка	5 балів	10 балів	15 балів	20 балів	25 балів
12	5	10	15	20	25
11	4	9	13-14	19	24
10	4	8	12	18	23
9	3	7	11	17	22
8	3	6	10	16	21
7	3	6	9	15	20
6	2	5	8	13 – 14	18 – 19
5	2	4	7	11 – 12	16 – 17
4	2	4	6	10	14 – 15
3	1	2-3	3-5	6 – 9	8 – 13
2	1	1	1-2	1 – 5	1 – 7
1	0	0	0	0	0

Шкала відповідності оцінок і балів для модулів

Оцінка	М 1	М 2	М 3	М 4	М 5	М 6
12	49 – 50	49 – 50	29-30	49 – 50	25	20
11	47 – 48	47 – 48	26 - 28	47 – 48	24	19
10	45 – 46	45 – 46	24 - 25	45 – 46	23	18
9	43 – 44	43 – 44	21 - 23	43 – 44	22	17
8	41 – 42	41 – 42	20	41 – 42	21	16
7	39 – 40	39 – 40	18 – 19	39 – 40	20	15
6	35 – 38	35 – 38	15 – 17	35 – 38	18 – 19	13 – 14
5	31 – 34	31 – 34	14	31 – 34	16 – 17	11 – 12
4	28 – 30	28 – 30	12-13	28 – 30	14 – 15	10
3	18 – 27	18 – 27	6-11	18 – 27	8 – 13	6 – 9
2	9 – 17	9 – 17	4-5	9 – 17	1 – 7	1 – 5
1	0 – 8	0 – 8	0-3	0 – 8	0	0
	50 балів	50 балів	25 балів	30 балів	25 балів	20 балів

ШКАЛА ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		За 4-бальною шкалою	За 12-бальною шкалою
98-100	**A**	відмінно	12
94-97			11
90-93			10
85-89	**B**	добре	9
80-84	**BC**		8
74-79	**C**		7
70-73	**D**	задовільно	6
64-69	**DE**		5
60-63	**E**		4
35-59	**FX**	незадовільно	3
17-34	**F**		2
0-16			1

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Складові навчально-методичного комплексу містять

1. Програму навчального предмета (силабус).
2. Плани проведення лекцій (методичні матеріали, конспекти лекцій).
3. Плани-конспекти практичних занять.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Захист України: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту / М. М. Фука, К. О. Пашко, І. М. Герасимов, А. А. Гудима, С. І. Чуткий, Р. М. Мельник, Б. І. Білах. Тернопіль: Астон. 2023. 380 с.

2. Захист України: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Профільний рівень /М. М. Фука, І. М. Гарасимів, Ю. Ю. Свідерський, К. О. Пашко, Н. Ю. Свідерська.Тернопіль: Астон. 2022. 328 с.

3. Захист України. Основи медичних знань. Підручник для 10 класузакладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту / М. М Фука, А. А. Гудима, К. О. Пашко, І. М. Гарасимів, С. І. Чуткий. Тернопіль: Астон. 2022. 305 с.

4. Захист Вітчизни: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту / І. М. Герасимів, К. О. Пашко, М. М. Фука, Ю. П. Щирба. Тернопіль: Астон. 2018. 256 с.

5. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту / А. А. Гудима, К. О. Пашко, І. М. Гарасимів, М. М Фука. Тернопіль: Астон. 2019. 240 с.

6. Професія «оператора дронів». URL: https://lviv.dcz.gov.ua/publikaciya/profesiya-operator-droniv-diznaysya-bilshe